

تاریخ کاشی و سرامیک در ایران:

هنر کاشی سازی معرق یا کاشی گل و سکه که نزد اروپائیان بیشتر به موزائیک شهرت دارد، از قرن هفتم هجری تدریجاً زینت بخش معماری ایران، به ویژه بناهای مذهبی گردید. اهمیت کاشی معرق نسبت به انواع دیگر کاشی، زیبایی فوق العاده و درجه استحکام آن است و به همین دلیل پس از گذشت سالها سال بر روی بناها بر جای می ماند.

برای ساخت کاشی معرق ابتدا کاشی را به قطعات کوچک یا بزرگ بریده و طبق نقشه ای که قبلاً تهیه گردیده پهلوی هم می چینند و سپس با دوع آب کچ درزا و منافذ را پر می کنند به طوری که تمامی آن به صورت یک قطعه کاشی یکپارچه درآید و زمانی که سخت و محکم شد آن را بر روی بنا نصب می کنند.

هنرمندان دوره تیموریه کاشی کاری معرق را در شرق ایران توسعه داده و بسیاری از بناهای مذهبی این ناحیه به ویژه در حرمت، سمرقند و بخارا پایتخت های تیمور و جانشینان او با کاشی معرق تزیین گردیده است. به موازات رونق این نوع کاشی در خراسان بزرگ استفاده از آن در شهرهای دیگر ایران نیز رواج یافت.

سفال یکی از مهم ترین و قدیمی ترین دست ساخته های هنری بشر است که در آغاز کار سفالگری تاکنون همچنان پدیدار مانده است. مردم سرزمین ایران به سبب موقعیت خاص جغرافیایی و قرار گرفتن بر سر راه شاهراه تمدن ها، نه تنها از نخستین سازندگان آثار سفالی بوده اند بلکه چیره دست ترین سازنده به شمار می رفته اند. در ایران در چهار منطقه سکونی، سفالگری رواج داشته است:

۱. منطقه غرب کوچه های زاگرس نزدیک کرمانشاهان

۲. کران بهای جنوبی دیای خزر

۳. شمال غرب آذربایجان

۴. جنوب شرق ایران

در حالی که یونانی مرکزی ایران نیز سفال باقی با قدمت هشت هزار سال به چشم می خورد. کمترین اشیاء سفالی به دست آمده در کاوش های باستانی ایران آثار مکتوفه از گنج ده تپه در استان کرمانشاه است که به هزاره هفتم قبل از میلاد بر می گردد. همین طور مناطقی چون عاری در جنوب مازندران نزدیک به شهر هزاره هفتم قبل از میلاد بود در مرحله دوم در منطقه زانده در دشت قزوین، چشمه علی نزدیک تهران و تپه سیلک کاشان. سفال های مکتوفه از تقاطع مذکور خوش و دارای منفرزم است که موادی دارای گاه خشک شده و سیرجبات

ریز برای چسبندگی به مخلوط اولیه یعنی آب و خاک افزوده اند و چرخ سفالگری هنوز مورد استفاده قرار نگرفته است و همین طور حرارت کوره قابل کنترل نبوده است و سفال کاملاً سخت و یک رنگی بدست نمی آمده است و گاهی منزبه علت کمی درجه حرارت خاکتری متماثل به سیاه باقی مانده است. در مرحله بعد سفال سازی تکامل بیشتری می یابد و از شن نرم و پودر شن به همراه خاک استفاده می شود تا ظروفی با جداره بسیار نازک ساخته شود. در این دوره ساخت ظروف با کف متعرب و بدنه صعب آغاز شد.

در هزاره چهارم ق. م با اختراع چرخ سفالگری و استفاده از آن در شکل کشیدن به ظروف سفالی تحولی جدید در صنعت سفال سازی آغاز می شود و همچنین تزیینات روی ظروف تنوع بیشتری پیدا می کند.